

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший бакалаврський
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна, з циклу загальної підготовки
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	5

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семестр 5
2 вересня — 15 грудня

Викладач	Жернокльов Костянтин Владиславович канд. хім. наук, доцент
E-mail	zhernokluov@ukr.net
Заняття	За розкладом занять Telegram група «Химия РЕТМ21»

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою або визначеним викладачем і погодженим із студентами месенджером. Зазвичай у визначеному месенджері створюється відповідна група, учасники групи мусять бути представлені своїм ім'ям та прізвищем. Умови листування: 1) в темі електронного листа слід зазначити назву дисципліни (скорочено — ОНД); 2) в тексті листа студент вказує своє ім'я та прізвище 3) прикріплені файли повинні мати ім'я, що узгоджується із їх змістом та подаватись у заздалегідь узгоджених форматах наприклад текстові у форматах txt, doc, docx, ogf, odt, ілюстрації — jpeg, pdf. Консультації відбуваються у визначеному месенджері або через поштову скриню викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін як: «Філософія», «Комп'ютерні технології», та наявність базових знань загальноосвітньої школи.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Можливість виходу до мережі Інтернет, комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо).

Програмне забезпечення: «Google class», «Zoom», «Telegram». Процес навчання поєднується із підготовкою кваліфікаційної роботи магістра. У процесі навчання використовуються програми для роботи із документами та базами даних з наборів Microsoft Office або , LibreOffice.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування світогляду студента, наукового підходу до професійної діяльності.

Завдання дисципліни полягають у послідовному вивченні основ методики проведення дослідницької роботи, ознайомлення із базовими прийомами і методами наукового дослідження, аналіз наукової складової у методах і методиках професійної роботи. Формування навичок роботи із науковою літературою: пошук і аналіз інформації. Формування у студента системи знань для здійснення науково-аналітичної роботи. Використання спеціальних знань у процесі підготовки кваліфікаційної роботи.

Результати навчання:

в когнітивній (пізнавальній) сфері:

- застосовувати методи наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у професійну діяльність.

у ціннісно-мотиваційній сфері:

- формувати проблему дослідження, висувати наукову гіпотезу; розробляти науково-обґрунтовані способи розв'язання фахової проблеми;
- системно мислити, планувати, здійснювати та контролювати основні етапи виконання дослідницької роботи.

у комунікативній сфері:

- формувати уміння вести науковий диспут, здатність аналізувати іншу точку зору;
- здатність до колективного вирішення проблеми дослідження, залучати до вирішення поставленої проблеми фахівців із відповідним досвідом.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичної підготовки фахівців у галузі реставрації. Теоретична складова дисципліни знайомить зі спеціальною термінологією та поняттями пізнавальної діяльності, з методами наукової роботи, основами проведення експериментальної дослідницької роботи, способами оцінювання результатів дослідження. Практична складова спрямована на формування навичок постановки наукової проблеми. Здійснення роботи із пошуку, аналізу і відбору інформації з обраної проблематики. Розробки і проведення експериментального дослідження. Опанування прийомів і способів обробки та інтерпретації результатів експерименту. Використання результатів дослідної роботи під час підготовки кваліфікаційної роботи.

Дисципліна вивчається протягом 5 семестру 3-го курсу (4 кредити ECTS, 120 навчальних годин, з них: лекції (30 годин), практичні заняття 30 годин), самостійна робота

(60 години). Структура дисципліни складається з 2-х модулів, що містять 6 тем. Вивчення курсу завершується складанням заліку.

Модуль 1

Тема 1. Методологія, логіка наукового дослідження. Особливості наукового дослідження.

Наукове дослідження, суть і особливості. Логіка процесу наукового дослідження. Проблема, об'єкт, предмет дослідження, мета, завдання наукового дослідження. Основні етапи наукового дослідження.

Тема 2. Методи наукового дослідження.

Загальні методи і прийоми наукового пізнання: аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція. Методи наукових досліджень. Методи емпіричного дослідження: спостереження, експеримент, порівняння. Методи теоретичного дослідження: формалізація, аксіоматичний підхід, гіпотетико-дедуктивний. Системний підхід. Моделювання.

Тема 3. Методика роботи з джерелами інформації.

Документальні джерела інформації. Інформаційно-бібліографічні ресурси. Бази даних. Патенти та патентний пошук. Аналіз джерел інформації. Робота з науковою літературою і інформаційно-бібліографічними ресурсами. Принципи академічної доброчесності.

Модуль 2

Тема 4. Особливості наукового дослідження в області аудіовізуального мистецтва.

Використання сучасних методів аналізу у реставрації творів мистецтв. Дотримання критеріїв науковості під час розробки власних методик дослідження і реставрації творів мистецтв.

Тема 5, 6 Кваліфікаційна робота бакалавра як приклад наукової роботи.

Вимоги та особливості кваліфікаційної роботи бакалавра. Зміст основних етапів виконання кваліфікаційної роботи бакалавра. Структура і зміст тексту кваліфікаційної роботи бакалавра. Вимоги, щодо оформлення тексту наукової роботи. Підготовка до захисту та процедура захисту кваліфікаційної роботи бакалавра.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом проведення лекційних та практичних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення практичних умінь і навичок та розширення обсягу лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, формулювання запитань з проблемних питань за темами дисципліни в контексті власної практичної професійної діяльності.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку потрібно успішно пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних і підсумкових, (модульних) перевірок успішності навчання та якості отриманих умінь і навичок.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно		A	A++ 98–100	задовільно	64–74	D

	90–100		A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)		F
	75–81	C			0–34	

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять слід уникати роботи із програмами і пристроями використання яких не входить у завдання навчального процесу. За необхідності студент має можливість залишити заняття повідомивши про це викладача (окрім заліку).

Вітається формулювання проблемних запитань, самостійний пошук і аналіз інформації з питань професійної діяльності. Під час проведення відеоконференції учасники повинні увімкнути камеру та бути представлені власним прізвищем та ім'ям.

З поважних причин викладач може перенести заняття на інший день за попередньою домовленістю із студентами та адміністрацією навчального закладу.

Про зміни часу та місця проведення занять за розкладом викладач інформує здобувачів через месенджер.

Міжособистісна відповідальність. Особисті погляди викладача і здобувачів вищої освіти не повинні впливати на адекватність оцінювання здобувачів і створення комфортних умов процесу навчання. Також викладач повинен сприяти безпечному і комфортному навчанню особам із особливими потребами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАННЯ

Питання занять, які пропущені з поважних причин, студент опановує самостійно з можливістю отримати консультаційну допомогу викладача за попередньою домовленістю. Питання занять, які пропущені без поважних причин, студент опановує самостійно. У разі відсутності або запізнення слід попередити викладача телефоном або повідомленням у месенджері до початку заняття.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах : доповідях, статтях, проектних розробках, тезах тощо). Кожен випадок порушення академічної доброчесності розглядається як ситуація, що негативно впливає на рейтинг здобувача і оцінку його роботи. У разі виявлення плагіату – копіювання в статті/рефераті чужих матеріалів без посилання на справжнього автора чи оригінал виробу (твору), студент не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно [положення «Про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв»](https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf) <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>).

Корисні посилання: <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом весняного семестру 2022-2023 н.р. року)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Бали
1	2	3	4
I семестр			
Модуль 1			
1	<i>Тема 1</i>	Поточний контроль	0–15
	<i>Тема 2</i>	Поточний контроль	0–15
	<i>Тема 3</i>	Поточний контроль	0–15
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–45
Модуль 2			
2	<i>Тема 4</i>	Поточний контроль	0–15
	<i>Тема 5</i>	Поточний контроль	0–15
	<i>Тема 6</i>	Поточний контроль	0–15
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–45
			Залік
Загальна кількість балів			0–100

Запитання до заліку:

1. Класифікація загальних методів і прийомів пізнання.
2. У чому полягає специфіка наукового дослідження.
3. Можливості використання загальних методів і прийомів пізнання.
4. Спостереження, як науковий метод, особливості. Застосування спостереження.
5. Теоретичні методи дослідження. Моделі досліджень.
6. Факти, їх узагальнення і систематизація.
7. Експеримент. Особливості наукового експерименту.
8. Актуальність і наукова новизна дослідження.
9. Проблема дослідження. Важливість формулювання.
10. Цілі і завдання дослідження, співвідношення їх між собою.
11. Об'єкт і предмет дослідження.
12. Основні етапи наукового дослідження.
13. Видів зберігання наукової інформації, її пошук і обробка.
14. Документальні джерела інформації. Аналіз документів.
15. Пошук і накопичення наукової інформації.
16. Електронні форми інформаційних ресурсів.
17. Обробка наукової інформації, її фіксація і зберігання.
18. Структура наукової роботи.
19. Порядок написання кваліфікаційної роботи.
20. Обробка і оформлення результатів наукового дослідження.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали				Критерії оцінювання
	0-30	0–60	0-10		
A++ 98- 100	28- 30	58- 60	10		Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, крім того, став переможцем чи лауреатом всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, олімпіади з дизайну, підготував

					наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A+	96-97	26-30	56-60	10	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
A	90-95	25-30	55-60	5	Студент регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, виконав усі практичні завдання, надав додаткові матеріали за відповідними темами, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції за темою дисципліни.
B	82-89	22-28	52-58	3	Студент в цілому добре опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, відповідно до вимог побудував структуру теоретичного дослідження і якісно його оформив, але не досяг суттєвої новизни у використанні методів та засобів дослідження і допустив незначні помилки при формулюванні висновків.
C	75-81	21-24	51-54	3	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного курсу, отримав певні знання та навички науково-дослідницької роботи, виконав основні задачі дослідження, але не проявив наукової наполегливості і творчого підходу при вирішенні проблемних питань, допустив декілька суттєвих помилок (недостатньо розкрита обрана тема, відсутність творчого підходу тощо)..
D	64-74	18-22	44-50	2	Студент не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, в результаті чого матеріал курсу був опанований частково, а теоретичне дослідження виконано схематично, з помилками і низьким рівнем оформлення (недостатньо розкрита обрана тема, невчасна подача виконаної роботи тощо).
E	60-63	17-18	41-43	2	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, не проявив належного відношення до опанування матеріалів дисципліни, не впорався з головними вимогами завдання, виконав теоретичне дослідження на низькому рівні з численними помилками.
FX	35-59	10-16	24-41	1	Студент не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

F 0-34		0-10	0-14		Студент не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, за відсутності поважних причин ігнорував аудиторні і самостійні заняття, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав заліку. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.
		0	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час лекцій при обговоренні проблемних питань консервації і реставрації творів мистецтв (1-3), виступу на конференції або за публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–7). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко І.В., Васіна О.В., Іваненко Т. О. Дизайнерська освіта: методика науково-дослідницької роботи студентів закладів вищої освіти : підручник. Харків : ХДАДМ, 2019. 156 с.
2. Білоусова Т.П., Маркітантов Ю.О. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський держ. ун-т, 2004. 119 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Грабченко А.І., Федорович В.О., Геращенко Я.М. Методи наукових досліджень: навч. посібник. Х.: НТУ «ХП», 2009. 142 с.
5. Лудченко О. Основи наукових досліджень і патентознавство : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Лудченко [та ін.]. - 4-те вид., переробл. і доповн. - К. : Ун-т "Україна", 2011. - 236 с.
6. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.
7. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого [Текст] : підруч. для наук. / Ю.П.Сурмін. К. : Навч.-метод. центр "Консорціум із удоскон. менедж.-освіти в Україні", 2006. С. 212.
8. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 12.
9. Про інформацію: Закон України № 2658-ХІІ від 02.10.1992р. із змін. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. 1992. № 48. Ст. 650. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-1>
10. Про науково-технічну інформацію: Закон України № 3322-ХІІ від 25.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. 1993. № 33. Ст. 345. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.
11. Кулакевич Л.М. Оформлення результатів наукової діяльності: методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів II–III курсів всіх спеціальностей / – Д. УДХТУ, 2016. – 52 с.
12. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності / Підкомісія ЗОЗ «Академічна доброчесність», Науково-методичної комісії з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с.
13. Теорія і практика наукових досліджень / Н.О.Урсу, Б.М.Негода, В.І. Лашко: методичні вказівки до виконання курсових, дипломних та магістерських робіт для

ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, 2004. – 34 с.

14. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 6-те вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2008. 310 с.